

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 7. juni 2022

Sak: 2022/0038

Klager: Svanedal AS

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemndsleder Per Conradi Andersen, Henrik Bjørnebye, Morten Sundt

1 Innledning

- (1) Saken gjelder klage på vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi («RME») den 1. november 2021 om avslag på Svanedal AS' («klager») søknad om dispensasjon fra plikten til å måle og rapportere måleverdier til Elhub. Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netttjenester og elektrisk energi, nettselskapers nøytralitet mv. («MAF») § 9-2 andre ledd.

2 Sakens bakgrunn

- (2) Den 17. november 2020 ba RME klager gjøre rede for sin praksis for rapportering av måleverdier til Elhub. Nettselskaper som ikke allerede rapporterte til Elhub, fikk frist for å påbegynne oppgaven den 1. januar 2021. Klager fikk frist til den 10. desember 2020 for uttalelse.
- (3) I brev datert 7. desember 2021 sendte klager inn søknad om dispensasjon fra krav om måling og rapportering. RME bekreftet mottak av søknaden i brev datert 21. desember 2020.
- (4) RME vedtok i brev datert 5. februar 2021 å gi klager en kortvarig dispensasjon fra å rapportere måleverdier til Elhub jf. MAF § 9-2 andre ledd. Dispensasjonen ble begrunnet med følgende:

«Etter Svanedals søknad, forstår vi at selskapet ikke er i stand til å måle og rapportere måleverdier til Elhub siden dette krever systemer og rutiner som selskapet ikke har i dag. På bakgrunn av dette vurderer RME at det er hensiktsmessig å gi Svanedal AS en kortvarig dispensasjon for å undersøke hvordan selskapet kan overholde krav om måling og rapportering i fremtiden. RME oppfordrer selskapet til å ha dialog med tilknyttet nettselskap Lyse Elnett eller andre tjenesteleverandører som tilbyr tjenester for å håndtere måling og rapportering. Vi gjør oppmerksom på at det kan bli stilt strengere krav for eventuelle dispensasjoner i fremtiden, og oppfordrer Svanedal AS til å undersøke hvordan selskapet kan legge til rette for måling og rapportering av

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

målepunkter. En eventuell søknad om dispensasjon i fremtiden bør begrunnes med estimater om kostnader og ressursbruk for å overholde rapporteringskravet til Elhub.»

- (5) I brev datert 9. september 2021 søkte klager om en forlenget dispensasjon/fritak på permanent basis fra plikten til å måle og rapportere måleverdier til Elhub etter reglene i MAF.
- (6) RME fattet vedtak med avslag på klagers søknad den 1. november 2011. RMEs vedtak hadde følgende konklusjon:

«RME fatter vedtak om avslag på Svanedal AS sin søknad om dispensasjon av 9. september 2021. Vi vurderer at Svanedal sin kraftomsetning og nettdrift, som leverer kraft til ti nettkunder/sluttbrukere, ikke er et særlig tilfelle. Vi vurderer derfor at Svanedal AS ikke kan gis dispensasjon etter avregningsforskriften § 9-2 andre ledd. Dette innebærer at Svanedal AS fra 1. januar 2022, skal overholde avregningsforskriftens bestemmelser om måling og rapportering av måleverdier til avregningsansvarlig (Elhub).»
- (7) I vedtaket varslet RME samtidig at de ville vurdere å fatte vedtak med pålegg om retting, dersom klager fra 1. januar 2022 ikke overholdt bestemmelsene i MAF om måling og rapportering til Elhub jf. MAF § 9-1 andre ledd.
- (8) I brev datert 15. november 2021 kontaktet klager RME og ønsket en gjennomgang av om avslaget til RME var begrunnet i feil faktum. RME informerte om faktiske forhold som lå til grunn for vedtaket og ba klager om å komme med en tilbakemelding. Det ble samtidig orientert om adgang til å påklage vedtaket.
- (9) I nytt brev datert 15. november 2021 kom klager med nye opplysninger til RME. Det ble samtidig bedt om en utsettelse av klagefristen. Samme dag fikk klager utsatt klagefrist til 28. november 2021. RME ba samtidig klager om å redegjøre for informasjon om antall eksterne og interne sluttbrukere, samt antall målepunkter for strømregning, og tilhørende sikringsstørrelse per målepunkt.
- (10) Klager ba om ytterligere utsatt frist samme dag til 1. desember 2021. RME bekreftet i e-post datert 16. november at ny klagefrist ble satt til 1. desember 2021.
- (11) Klager påklagde vedtaket den 1. desember 2021. Klagen var begrunnet i at det etter klagers syn forelå forhold som kunne begrunne en dispensasjon fra MAF etter § 9-2 andre ledd. Klager ba samtidig om utsatt iverksettelse av RMEs vedtak av 1. november 2021.
- (12) I bred datert 20. desember 2021 vedtok RME et kortvarig fritak fra å måle og rapportere måleverdier til Elhub, for å etterkomme klagers forespørsel om utsatt iverksettelse til 1. juli 2022. RME orienterte om at dersom klagen ikke var avgjort innen fritaket utløper, kunne selskapet søke om et nytt kortvarig fritak i påvente av klagebehandlingen.
- (13) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingssaker i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble endelig oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 12. januar 2022.

- (14) Klager har i brev datert 17. januar 2022 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader. Klager har ikke sendt inn merknader.
- (15) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 7. juni 2022.

3 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (16) I vedtaket viser RME til sakens bakgrunn, herunder at klager har fått en kortvarig dispensasjon fra rapporteringspliktene som følger av MAF frem til 31. desember 2021. Begrunnelsen for den midlertidige dispensasjonen var å gi selskapet mulighet til å undersøke hvordan de kunne overholde krav om måling og rapportering i fremtiden. Selskapet ble i den forbindelse oppfordret til å kontakte tjenesteleverandører som kan tilby tjenester for å håndtere måling og rapportering til Elhub.
- (17) Med hensyn til regelverket, viser RME til at klager er meddelt omsetningskonsesjon jf. RMEs konsesjonsvedtak datert 10. desember 2020. Konsesjonen har vilkårssettet «*forenklete vilkår nettvirksomhet med produksjon*». Dette innebærer at konsesjonen inneholder enkelte vilkår som fritar selskapet fra inntektsramme ved salg av nettjenester, samt å underrette RME ved endringer i tariffer. Klager er fortsatt å anse som et nettselskap i henhold til MAF § 1-3, og klager er ikke fritatt fra krav om måling og rapportering av måleverdier til Elhub i konsesjonsvilkårene.
- (18) RME viser til at nettselskap er ansvarlig for alle målere og måleverdier i sitt område jf. MAF § 3-1. Videre viser RME til at etter MAF § 3-4 skal produksjonen for et kraftverk måles i netto produksjon. Det vil si brutto produksjon fratrukket forbruk i eventuelt hjelpeutstyr i forbindelse med produksjonen av elektrisk energi, etc. Der det er boenheter knyttet til anlegget, må de avregnes hver for seg jf. MAF § 13-1.
- (19) Videre viser RME til at forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 (NEM) § 4-8 fastslår at måling, avregning og fakturering skal utføres i samsvar med MAF på en måte som sikrer en enkel markedsadgang og legger til rette for en effektiv kraftomsetning. RME viser til at det gjelder ved regulerkraftavregning, ved leverandørskifter, måling, avregning og fakturering av nettjenester av elektrisk energi, og felles fakturering av nettjenester og elektrisk energi. I tillegg skal fakturering gjennomføres på en måte som bidrar til at sluttbruker bevisstgjøres sitt forbruk av elektrisk energi.
- (20) RME viser til at MAF § 3-8 pålegger nettselskap å daglig rapportere timesverdier for foregående bruksdøgn for hvert timemålte målepunkt til avregningsansvarlig (Elhub). Bestemmelser i avregningsforskriften kapittel 3 (måleverdier) og kapittel 4 (avanserte måle- og styringssystem) kan komme til anvendelse for omsetningskonsesjonær som eier overføringsnett eller har ansvar for nettjenester.
- (21) Når det gjelder dispensasjon, viser RME til at de har anledning til å gi dispensasjon fra bestemmelser i MAF og vilkår satt i vedtak gitt av RME i «*særlige tilfeller*» jf. MAF § 9-2 andre ledd.
- (22) RME vurderer klager til å være et selskap med både kraftproduksjon, nettdrift og nettkunder/sluttbrukere av kraft. Selskapets kraftanlegg har en installert effekt på 0,45 MVA, og anlegget produserer årlig om lag 3 GWh med kraft. Denne kraften fordeles på ca. 1 GWh til egne nettkunder og ca. 2 GWh til innmating i Lyses distribusjonsnett.

- (23) Klagers omfang av kraftomsetning og leveranse av kraft i eget nett medfører at kraftproduksjon og forbruk skal måles og rapporteres til Elhub. RME legger til grunn at kraftomsetningen er om lag 3 GWh kraftproduksjon, og selskapet har en nettdrift som leverer kraft til ti nettkunder. RME legger videre til grunn at selskapets kraftleveranse til egne nettkunder overstiger 200 A ved 3 faser og 230 V som er en teknisk grense for eventuelle unntak fra anleggskonsesjonsplikten etter forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 (energilovsforskriften) § 3-1.
- (24) Et eventuelt unntak fra anleggskonsesjonsplikten kunne, ifølge RME, ha medført en vurdering av omsetningskonsesjonsplikten, og dermed klagers plikter knyttet til måling og rapportering etter MAF. Siden klagers kraftproduksjon og kraftleveranse overstiger grenser for eventuelle unntak fra regelverket, vurderer RME saken slik at klager må utføre sine plikter som nettselskap. Dette innebærer at klager skal måle og rapportere produksjon og forbruk hver for seg, samt rapportere måleverdier til Elhub etter MAF.
- (25) RME viser til slutt til at hensikten med å måle og rapportere måleverdier til Elhub er at kraftproduksjon og forbruk skal avregnes hver for seg. Ved å etablere og registrere nettkundenes målepunkter i Elhub, vil kundene også ha tilgang til markedet etter NEM § 4-8. Følgelig vil kundene ha mulighet til å velge sin kraftleverandør. RME konkluderer derfor med at klager ikke har dokumentert at selskapets kraftomsetning er et «*særlig tilfelle*» etter MAF § 9-2 andre ledd.

4 Klagers anførsler

- (26) I klagen datert 1. desember 2021 viser klager til at kraftstasjonen som klager eier og driver, ble bygget like etter 2. verdenskrig. Anlegget står i dag overfor omfattende ombygging og fornying. Klager viser til at dispensasjon fra MAF er avgjørende for om det vil være regningsvarende å fornye anlegget. Selve anlegget har maks effekt på 460 KW, men på grunn av slit og elde er maksimal produksjon på 370 KW. For å sikre tilstrekkelig leveranse til egne leietakere legger klager opp til jevn produksjon av strøm gjennom hele året.
- (27) Klager viser til at deres kraftstasjon består av et høyspentanlegg for transport av kraft fra kraftstasjonen og opp til trafo til en fabrikkbygning eid av klager. Avstanden mellom kraftstasjonen og fabrikkbygningen er om lag 2 km. Klager viser til at det i fabrikkbygningen også er en trafo eid av Lyse. Klager har en tilknytningsavtale med Lyse der klager selger den kraften som ikke leveres til egne leietakere. Tilsvarende kan klager ved underskudd på kraft kjøpe kraft av Lyse, for å oppfylle behovet til egne leietakere. I 2020 utgjorde kjøp fra Lyse omtrent 5000 kWh. Klager understreker at kjøp fra Lyse kun skjer i helt spesielle tilfeller, typisk når Lyse pålegger klager å stanse sin innmating på grunn av at Lyse utfører vedlikehold på eget anlegg.
- (28) Målere for kjøp og salg av kraft er plassert i bygningen som er eid av klager. Dette gjelder også målerne som er eid av Lyse. I tillegg til de nevnte installasjonene, opplyser klager om at det i 2002 ble lagt kabel over til en naboeiendom eid av en leietaker (Jackon AS). Klager opplyser at kabelen leverer kraft til den delen av virksomheten til leietaker som foregår utenfor klagers lokaler. Det var leietaker som tok initiativ til å legge kabelen, og har i realiteten betalt denne gjennom en avtale om leveranse av kraft i 10 år, regnet fra 2002. Målepunktet er plassert sammen med øvrige målere i klagers bygg. Klager understreker at selskapet har anleggskonsesjon for drift av kraftstasjon og høyspentanlegg.

- (29) Klager viser videre til at selskapet har konsesjon for omsetning av kraft. Klager fremholder at nettet klager eier kun brukes til overføring fra kraftstasjon opp til eget bygg. Før bygget ble et utleiebygg var dette i bruk til egen produksjon, samt til utveksling av kraft med Lyse. Klager mener nettet kun er bygget for å forsyne eget bygg med kraft og kan vanskelig se at klager kan regnes som et nettselskap etter en vanlig forståelse av begrepet. Nettet klager eier er bygget for å bringe kraft fram til den enkelte leietaker. Det kan derfor ikke regnes som noe annet enn alminnelig infrastruktur i et næringsbygg. Heller ikke kabel som går fra leietakers målepunkt i klagers bygg og over til nabobygget kan gjøre klager til et nettselskap. Denne kabelen er i realiteten bekostet av leietaker, og den må ses på som leietakers innretning da den er tilknyttet dennes målepunkt. Kunden har direkte tilknytning til Lyse i eget bygg og full frihet i valg av leverandør. Alle kunder holder til i klagers bygg, og kundene er næringskunder. Selskapet har ingen boligareal i sin bygningsmasse, og har heller ikke ambisjon om å utvide ved å legge til rette for salg av kraft til andre enn egne leietakere.
- (30) Klager opplyser at selskapet har 4 leietakere som kjøper kraft, og ikke 10, som opplyst i deres søknad om dispensasjon fra september 2021. Reduksjonen i antall kunder skyldes at to av leietakerne har overtatt stadig flere lokaler. Klager anslår at antall leietakere på sikt kan bli redusert til 2, henholdsvis Jackson AS og Viking of Norway AS. Disse to leietakerne har også flere målepunkter. I 2020 ble det solgt 866.000 kWh til sluttbrukerne. Den minste kjøpte 103 kWh, mens den nest minste 14418 kWh.
- (31) Klager viser også til at småkraftforeningen den 9. desember 2020 hadde et møte på Teams med RME, for en avklaring av hva som utgjør «*særlige tilfeller*» etter MAF § 9-2. Klager mener det under møtet ble fremhevet at kraftprodusenter med under 30 brukere ville slippe rapporteringsplikten til Elhub.
- (32) Klager har tatt kontakt med tre leverandører om tilpasning av deres systemer for rapportering til Elhub:
- Metering AS opplyser at de kan bidra med datafangst, men har ikke kompetanse på rapportering til Elhub.
  - Validér AS har opplyst om at klager ikke er innenfor deres kundespekter.
  - Lyse AS har ikke gitt konkret tilbakemelding.
- (33) Klager opplyser at en tilpasning av deres system opp mot rapportering til Elhub vil gi klager kostnadmessige utfordringer. En plikt til å rapportere til Elhub vil utligne fordelene klager har med salg til egne leietakere. Leietakerne vil miste fordelene de har med å kjøpe kraft av huseier med deres prisgaranti. Klager opplyser at prisgarantien innebærer at totalprisen til enhver tid skal ligge 5 % lavere enn laveste markedspris (flytende).
- (34) Klager anfører videre at klager er en ubetydelig aktør i alle sammenhenger, både lokalt og nasjonalt. Klager sikrer at netto leveranse til overliggende nett er på 2 GWh, som går til Lyse. Lyse har denne produksjonen med i sin produksjonsplanlegging og rapportering. Klager påvirker verken lokal eller nasjonal kraftbalanse. Klager viser til at klager magasinerer vann for å planlegge sin produksjon slik at en til enhver tid oppfyller forpliktelser til å levere kraft til egne leietakere. I den grad klager påvirker kraftbalansen er det i positiv retning ved å mate inn kraft i Lyses nett.

- (35) Klager anfører at kraftproduksjonen fra klagers anlegg har pågått uten stans siden 1907. Endring i regelverket medfører at rammebetingelsene for klager og leietakerne endres. Klager hevder derfor at kraftproduksjonen hos klager er *et «særlig tilfelle»* etter MAF § 9-2.
- (36) At Svanedal har en kraftleveranse som overstiger 200 A på 230 V på 3 faser kan etter klagers syn ikke påvirke adgangen til å få dispensasjon etter MAF § 9-2 andre ledd. Adgangen til å gi dispensasjon er skjønnsutøvelse ved *«særlige tilfeller»*, og ikke bundet opp til om klager har anleggskonsesjon for sitt anlegg eller ikke. Klager fremholder at RME ikke har vist til hjemmel for dette kriteriet i avslaget. Klager anfører at dette burde vært forelagt klager i forbindelse med vedtaket.
- (37) Klager anfører at det å pålegge klager rapportering til Elhub ikke har noen nytteverdi. For klager vil et slikt pålegg representere en betydelig ulempe gjennom økte kostnader til eksterne leverandører og interne administrative oppgaver. I verste fall vil dette medføre at klager vil se seg nødt til å avslutte direktesalg av kraft til egne leietakere. Klager ønsker derfor en permanent dispensasjon fra plikten til å rapportere til Elhub.

5 Reguleringsmyndigheten for energis innstilling

- (38) I RMEs innstilling datert 12. desember 2021 redegjør RME kort for sakens bakgrunn og sitt vedtak. Det vises til at saken gjelder klage på avslag på klagers søknad om dispensasjon fra rapportering av måleverdier til avregningsansvarlig (Elhub). RME legger til grunn at klager ønsker dispensasjon fra MAF kapittel 3 om måling og rapportering av måleverdier.
- (39) RME viser til at klager er meddelt omsetningskonsesjon etter energiloven, og at selskapet har kraftproduksjon, nettdrift og nettkunder/sluttbrukere av kraft. RME konkluderer med at klager er å anse som et nettselskap etter reglene i MAF, og derfor skal måle og rapportere måleverdier til Elhub.
- (40) RME viser videre til at klager har fått kortvarig dispensasjon frem til 1. juli 2022 i forbindelse med klagebehandlingen. Klager har også blitt orientert om adgangen til å søke om ny dispensasjon dersom det skulle være behov til mer tid knyttet til behandlingen av klagesaken. I innstillingen kommenterer RME de av klagers anførsler som knytter seg til nye forhold som ikke er vurdert i vedtaket.
- (41) Når det gjelder klagers anførsler knyttet til sin evne til å balansere egen produksjon for å ha en stabil leveranse til egne kunder, vurderer RME at dette ikke påvirker selskapets rolle som nettselskap. Det vil heller ikke påvirke selskapets plikter til å måle og rapportere til Elhub.
- (42) Videre vurderer RME at klager har en teknisk innretning som er anleggskonsesjonspliktig etter energilovforskriften § 3-1. Klager er omsetningskonsesjonspliktig, og selskapets kraftomsetning og omfang av netttjenester overstiger grensene for hva som kan unntas konsesjonsplikten etter NEM § 4-2 fjerde ledd bokstav a. Siden klager er omsetningskonsesjonspliktig, må selskapet overholde krav om måling og rapportering etter MAF. Dette gjelder selv om klager ikke leverer til husholdningskunder.
- (43) Klager har anført at selskapet kun leverer til 4 kunder og ikke 10. RME vurderer at det ikke vil endre på at klagers kraftleveranse overstiger terskelen for unntak for

konsesjonsplikt etter NEM § 4-2, og dermed har plikter etter MAF. RME presiserer at kraftproduksjon og forbruk av betydelig omfang må måles, rapporteres og avregnes hver for seg. RME viser videre til at balansen i avregningen fører til at forbruket må måles, rapporteres og avregnes, uavhengig av om klager velger å redusere antall målepunkter. Avgjørende er at forbruksmengden vil være den samme og overstige 200 A ved 230 V og 3 faser. Reduksjon av antall kunder endrer derfor ikke RMEs vurdering.

- (44) RME er videre ikke kjent med klagers anførsel om at dispensasjon etter MAF § 9-2 andre ledd kommer til anvendelse ved færre slutt kunder enn 30. RME fastholder at konsesjonærer må forholde seg til alle endringer i kraftmarkedet, uavhengig av om det følger av reguleringer eller markeds mekanismer.
- (45) RME viser til MAF § 1-3, hvor det fremgår at nettselskap er «*omsetningskonsesjonær som eier overføringsnett eller har ansvar for nettjenester*». RME fremholder at klager er tildelt omsetningskonsesjon, eier overføringsnett og har ansvar for nettjenester hos sine kunder.

6 Klagenemndas vurdering

- (46) Saken gjelder klage over RMEs vedtak om å avslå Svanedal AS' søknad om dispensasjon fra kravene om rapportering av måleverdier til avregningsansvarlig (Elhub) etter reglene i MAF kapittel 3. Nemnda må for det første ta stilling til klagers anførsel om at selskapet ikke kan regnes som et nettselskap og således ikke er underlagt krav om måling og rapportering av måleverdier til Elhub jf, MAF § 1-3. Hvis klager er et nettselskap, må nemnda ta stilling til om klager kan få dispensasjon fra kravene til måling og rapportering etter MAF § 9-2 andre ledd.

Krav til måling og rapportering av måleverdier

- (47) Klager er meddelt en omsetningskonsesjon etter energiloven ved RMEs konsesjonsvedtak av 10. desember 2020. Klagers konsesjon har vilkårssettet «*forenklede vilkår nettvirksomhet med produksjon*». Klager har ikke bestridt at konsesjonsvedtaket og de tilhørende vilkårene er gyldige. Klager har imidlertid anført at konsesjon med forenklede vilkår medfører at selskapet ikke kan regnes som et nettselskap, men at selskapet kun har installasjoner som skal ivareta egen produksjon til eget bygg.
- (48) Energiklagenemnda viser til at begrepet «*nettselskap*» er definert i MAF § 1-3, hvor det heter:

«Nettselskap: omsetningskonsesjonær som eier overføringsnett eller har ansvar for nettjenester.»

- (49) Reglene for hvem som må ha omsetningskonsesjon følger av NEM § 4-2 andre ledd, som lyder:

«Enheter som omsetter elektrisk energi, eller som kan stå i en eller annen form for monopolsituasjon, må ha omsetningskonsesjon fra Reguleringsmyndigheten for energi. Dette gjelder blant annet enheter som eier eller driver fordelings- eller overføringsnett.»

- (50) Ordlyden skiller ikke mellom radialer som går til eget bygg eller andre enheter. Nemnda finner det klart at klager både eier og driver overføringsnett fra produksjonsenhet. Det følger av NEM § 4-2 tredje ledd at det kan meddeles konsesjon på forenklede vilkår dersom den konsesjonspliktige virksomhet er av begrenset omfang. Det fremgår av RMEs nettsider at det for perioden 2021-2024 er følgende konsesjonsvilkår som gjelder omsetter med begrenset nettvirksomhet:

«Kraftprodusent med over 1 GWh i midlere årsproduksjon og nettvirksomhet av begrenset omfang tildeles konsesjon på forenklede vilkår med unntak fra NEM § 4-5. Dette innebærer fritak fra krav om inntektsramme ved salg av netttjenester. Konsesjonæren unntas også fra plikten om å underrette RME om endringer i tariffen i henhold til forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 5. ledd.»

- (51) Nemnda er på denne bakgrunn enig med RME i at vilkårene må forstås slik at fritaket kun gjelder kravet om inntektsramme ved salg av netttjenester og plikten til å underrette RME om endringer i tariffen. Klager er en omsetningskonsesjonær som eier overføringsnett og anses derfor for å være et nettselskap etter definisjonen i MAF § 1-3.

Dispensasjon etter MAF § 9-2

- (52) I sitt vedtak viser RME til at et eventuelt unntak fra anleggskonsesjonsplikten etter energilovforskriften § 3-1 kunne ha medført en vurdering av omsetningskonsesjonsplikten, og klagers plikter til måling og rapportering etter MAF. Siden klagers kraftproduksjon overstiger grenser for eventuelle unntak fra de tekniske grensene i energilovforskriften § 3-1, konkluderer RME med at klager ikke er omfattet av unntaket i MAF § 9-2 andre ledd. Klager anfører på sin side at det er grunnlag for å gi dispensasjon fra reglene om rapportering etter MAF kapittel 3. Klager mener at adgangen til å gi dispensasjon ikke er avhengig av om klager kvalifiserer til unntak fra anleggskonsesjonsplikten etter energilovforskriften § 3-1.
- (53) MAF § 9-2 andre ledd gir RME kompetansen til å gi dispensasjon fra både bestemmelsene i forskriften og vilkår satt i vedtak gitt av RME i medhold av forskriften. Bestemmelsen lyder:
- «Reguleringsmyndigheten for energi kan i særlige tilfeller dispensere fra andre bestemmelser i denne forskriften og vilkår satt i vedtak gitt av Reguleringsmyndigheten for energi i medhold av denne forskriften.»*
- (54) Det kan kun gis dispensasjon i «*særlige tilfeller*». Nemnda tolker ordlyden slik at bestemmelsen kun åpner for dispensasjon i unntakstilfeller og at det å få dispensasjon ikke skal være kurant. Det må foreligge spesielle forhold og tungtveiende grunner for å kunne fravike bestemmelsene i forskriften, i dette tilfellet kravet til rapportering. Hvorvidt dispensasjon skal gis avhenger av et konkret skjønn, hvor rammene for skjønnsutøvelsen må utledes av formålet med reglene om rapportering til avregningsansvarlig (Elhub) og andre relevante rettskilder. Formålet med rapportering til Elhub er å sikre «*effektiv og korrekt avregning, informasjonsutveksling og leverandørskifter*» jf. MAF § 1-1 syvende ledd.
- (55) Vurderingen etter energilovforskriften § 3-1 fjerde ledd, som knytter seg til kundespesifikke anlegg og anleggets kapasitet, er ikke nødvendigvis sammenfallende med hensynene som begrunner reglene om rapportering til Elhub. Nemnda kan heller

ikke se at det foreligger retningslinjer for skjønnsutøvelsen etter MAF § 9-2 andre ledd som knytter disse vurderingstemaene sammen.

- (56) Nemnda viser videre til at det i juridisk teori og i rettspraksis er lagt til grunn at en hjemmel til å utøve et skjønn også må forstås som en plikt for forvaltningen til å utøve skjønn jf. blant annet HR-2010-528-A og Graver, *Alminnelig forvaltningsrett*, 5. utgave, 2019 side 271. Når det gjelder den konkrete skjønnsutøvelsen, viser Graver til at dommen ikke kan forstås som et absolutt krav til at det må foretas en individuell vurdering i alle saker. Skjønnen kan også utøves i form av standardiserte retningslinjer, jf. side 272.
- (57) Skjønnsutøvelsen henger tett sammen med begrunnelsesplikten for hensiktsmessighetsskjønn i forvaltningsloven § 25 tredje ledd. Bestemmelsen lyder:
- «De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn, bør nevnes. Er det gitt retningslinjer for skjønnsutøvingen, vil i alminnelighet en henvisning til retningslinjene være tilstrekkelig.»*
- (58) I juridisk teori jf. Jan Fridthjof Bernt, Norsk lovkommentar, note 711 til forvaltningsloven § 25 tredje ledd er følgende fremhevet:
- «Det må antas etter forarbeidene og reglenes formål at myndighetene i atskillig utstrekning plikter å begrunne også slik skjønnsmessig myndighetsutøving. Det må således generelt legges til grunn at det ofte vil være nødvendig med en nærmere redegjørelse for hvorledes forvaltningsskjønnet er utøvd og hvilke faktiske forhold og vurderinger som det i særlig grad er bygget på. Lovteksten viser likevel at det ikke uten videre og i alle saker kan kreves noen nærmere redegjørelse for skjønnsutøvingen.»*
- (59) RME har begrunnet vedtaket om avslag på søknad om dispensasjon med at klager ikke oppfyller kravene for unntak fra anleggskonsesjonsplikten etter energilovsforskriften § 3-1. Det er ikke nærmere forklart hvorfor dette er et relevant og avgjørende moment i dispensasjonsvurderingen. Nemnda viser her til at RME i sitt første vedtak, hvor det ble gitt en midlertidig dispensasjon, fremhevet at en eventuell søknad om dispensasjon burde *«begrunnes med estimater om kostnader og ressursbruk for å overholde rapporteringskrav til Elhub»*. Ved å be om denne informasjonen ga RME inntrykk av at dette var momenter som var relevante for dispensasjonsvurderingen. Når RME i vedtaket helt og holdent knytter vurderingen til omfanget av klagers kraftproduksjon og kraftleveranse etter energilovsforskriften § 3-1 fjerde ledd, fremstår det som uklart om RME har vurdert klagers kostnader og ressursbruk for å overholde rapporteringsplikten. RME har heller ikke redegjort for hvilke momenter som generelt er relevante i dispensasjonsvurderingen, eller om det i denne konkrete saken er forhold som tilsier at vi står overfor et særlig tilfelle som begrunner dispensasjon. Det er derfor nemndas syn at RMEs vedtak ikke oppfyller kravet til begrunnelse etter forvaltningsloven § 25 tredje ledd.
- (60) Nemnda finner etter dette at det foreligger feil ved saksbehandlingen til RME. Det er videre nemndas syn at dette kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold jf. forvaltningsloven § 41. RMEs vedtak om avslag på søknad om dispensasjon av 1. november 2021 blir etter dette å oppheve jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Saken sendes til RME for fornyet behandling.

7 Vedtak

(61) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Reguleringsmyndigheten for energis vedtak av 1. november 2021 med ref. 202014830-6 oppheves og sendes tilbake til Reguleringsmyndigheten for energi for ny behandling.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 7. juni 2022

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Henrik Bjørnebye
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk